ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΠΡΟΝΟΙᾼ

ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΥΡΙΟΥ ΜΕΛΕΤΙΟΥ

ΕΤΟΣ Η΄. ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗι 15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1918. ΑΡΙΘ. 169

ΟΜΙΛΙΑ ΣΥΝΤΟΜΟΣ
ΕΙΣ ΤΟΝ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΤΗΣ Α΄ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

Ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, δεκτικὸς περιωρισμένης γνώσεως, ἀδυνατεῖ νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὴν οὐσίαν καὶ αὐτῶν τῶν ὑλικῶν πραγμάτων. Τί γνωρίζει ἐξ αὐτῶν; Μόνον τὰ φαινόμενά των, τὰς κινήσεις των καὶ τὰς ἐνεργείας των. Πρὸς διάψευσιν δ' ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐφαντάζοντο ὅτι ἡ ἐπιστήμη, λήγοντος τοῦ ιθ΄ αἰῶνος, θὰ παρέδιδεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα γυμνὸν καὶ ἀποκεκαλυμμένον τὸ μυστήριον τοῦ παντός, κοινὴ εἶναι σήμερον ἡ ὁμολογία ὅτι οὐδέποτε ἡ ἐπιστήμη ἀνεγνώρισε τόσον ὅσον σήμερον τὴν ἀδυναμίαν της. Ἀντὶ νὰ προχωρήσῃ εἰς κατάκτησιν νέων ἀληθειῶν, πείθεται περὶ τοῦ ἐσφαλμένου θεωριῶν, τὰς ὁποίας ἐνόμιζεν ἐπὶ μακρὸν ἀδιαφιλονεικήτους καὶ βεβαίας, καὶ ἀποσύρει τὴν προστασίαν της ἀπὸ ἀξιώματα φυσικά, ἀστρονομικά, ἀκόμη καὶ γεωμετρικά, τὰ ὁποῖα ἕως χθὲς ἐκήρυττεν ἀσφαλῆ καὶ ἀδιάσειστα.

Ὅταν τοιουτοτρόπως συμβαίνῃ διὰ τὰ ὑλικὰ καὶ τὰ ψηλαφητὰ πράγματα, τὰ πρὸ τῶν ὀμμάτων μας καὶ τῶν ποδῶν μας καὶ ἐντὸς αὐτῶν τῶν χειρῶν μας, πόση μωρία δὲν θὰ ἦτο τὸ νὰ ἤθελέ τις νὰ

κατανοήσῃ τὸν Θεὸν καὶ νὰ ἔθετε τοῦτο ὡς ἀπαραίτητον ὅρον τοῦ νὰ πιστεύσῃ εἰς αὐτόν!

Νὰ πιστεύωμεν λοιπὸν χωρὶς νὰ ἐννοῶμεν τίποτε; Βεβαίως ὄχι· ὀφείλομεν ὅμως νὰ ἀρκεσθῶμεν καὶ ἐδῶ εἰς ὅ τι ἀρκούμεθα καὶ ὅταν καταγινώμεθα εἰς τὴν μελέτην καὶ γνῶσιν τῶν ὑλικῶν ἀντικειμένων. Τὴν οὐσίαν Του καὶ τὸ πῶς Του ἀδυνατοῦμεν νὰ τὰ γνωρίσωμεν, ὡς ἀδυνατοῦμεν προκειμένου καὶ περὶ ἑνὸς ἄνθους καὶ περὶ ἑνὸς μορίου τῆς ὕλης. Δυνάμεθα ὅμως νὰ λάβωμεν ἄφθονον καὶ λαμπρὰν γνῶσιν τῶν δυνάμεών Του, τῶν ἰδιοτήτων Του, τῶν ἐνεργειῶν Του, καὶ νὰ συλλέξωμεν πᾶσαν ἀπόδειξιν ὅτι αἱ δυνάμεις αὗται καὶ αἱ ἰδιότητες καὶ αἱ ἐνέργειαι, αἱ ὁποῖαι ἐκδηλοῦνται εἰς τὸ σύμπαν καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον, μαρτυροῦν περιτράνως τὴν ὕπαρξίν Του, τὴν σοφίαν Του, τὴν ἀγαθότητά Του, τὴν μεγαλειότητά Του.

Εἶναι τόσον σαφὲς τοῦτο, ὥστε ὄχι μόνον ὁ Δαβίδ, ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐχαρακτήριζον ὡς ἄφρονα τὸν ἀρνητὴν τοῦ Θεοῦ. Ἐφ' ὅσον εἶναι ἀξίωμα αἰώνιον ὅτι ἡ τύχη καὶ ἡ ἄνοια δὲν δύνανται νὰ εἶναι ἡ μήτηρ καὶ ἡ αἰτία τόσης σκοπιμότητος καὶ τόσων θαυμασίων λειτουργιῶν, κανὲν πνεῦμα, σῷζον στοιχειώδη ἴχνη λογικῆς, δὲν ἠμπορεῖ νὰ μὴ προσκυνήσῃ τὸν Δημιουργόν, ὅστις τῷ λαλεῖ διὰ τῶν μᾶλλον εὐγλώττων τρόπων.

Εἶναι μόνον ἁπλοῖ πιστοὶ καὶ εὐσεβεῖς θεολόγοι, οἱ ὁποῖοι σκέπτονται τοιουτοτρόπως; Ὄχι. Εἰς τὴν ἀρχαιότητα ἰδοὺ ὁ Πυθαγόρας, ὁ Ἀναξαγόρας, ὁ Πλάτων, ὁ Ἱπποκράτης, ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Ἵππαρχος, ὁ Γαληνός. Εἰς τὴν μετὰ Χριστὸν ἐπιστήμην ἰδοὺ ὁ Νεύτων, ὁ Βάκων, ὁ Κέπλερ, ὁ Γαλιλαῖος, ὁ Κοπέρνικος, ὁ Καρτέσιος, ὁ Λεϊβνίτιος, ὁ Πασχάλ, ὁ Κυβιέρος, ὁ Ἀμπέρ, ὁ Ἀγασσίζ, ὁ Κλαύδιος Βερνάρδος, ὁ Λίβιγ, ὁ Βίρχωβ, ὁ Παστέρ.

Εἰς τὴν βιβλιοθήκην μου ἔχω πλείονα συγγράμματα ὑπὸ τὸν τίτλον «ὁ Θεὸς καὶ ἡ ἐπιστήμη». Εἶναι γραμμένα ἀπὸ ἰατρούς, φυσιολόγους, φυσιοδίφας διαπρεπεῖς, καὶ ἀποδεικνύουν μὲ πράγματα, μὲ μνείαν πλείστων πρώτης τάξεως ἐπιστημόνων, ὅτι ἡ ἀληθὴς ἐπιστήμη ὄχι μόνον δὲν δημιουργεῖ ἀθέους, ἀλλὰ καὶ ἰσχυροποιεῖ τὴν πίστιν καὶ καθιστᾷ βαθυτέραν τὴν εὐσέβειαν. Καὶ τὴν τοιαύτην ἀντίληψιν ὄχι πλέον τῶν παλαιοτέρων, ἀλλὰ τῶν νεωτέρων ἐπιστημόνων, αὐτῶν τῶν συγχρόνων, ἐξέφρασε χαρακτηριστικώτατα ὁ καθη-

γητὴς τῆς φυσιολογίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ Βουκουρεστίου Παυλέσκο, ἀνὴρ σπουδαίας εὐρωπαϊκῆς φήμης, ὅταν ἐν σειρᾷ ἐπιστημονικοθρησκευτικῶν ὁμιλιῶν του πρὸς τοὺς φοιτητὰς ἔλεγε: «*δὲν πιστεύω ἁπλῶς, ἀλλὰ* ***ἐπίσταμαι*** *ὅτι ὑπάρχει Θεός*».

Ἡ περὶ Θεοῦ αὕτη γνῶσις, μερικὴ πάντοτε, ὅπως ἄλλως τε καὶ πᾶσαι αἱ ἄλλαι γνώσεις τοῦ ἀνθρώπου, καθίσταται ἐναργεστέρα διὰ τῆς χριστιανικῆς πίστεως εἰς ὅσους ὄχι μόνον πρεσβεύουν, ἀλλὰ καὶ ἀσκοῦν τὴν πίστιν ταύτην. Τοῦτο ἐκφράζει ὁ ἀπόστολος, ὅταν λέγῃ: «ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Περὶ τοῦ Θεοῦ δὲν πληροφορούμεθα μόνον διὰ τῆς διανοίας μας, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς καρδίας μας καὶ τοῦ ὅλου ψυχικοῦ καὶ πρακτικοῦ ἡμῶν βίου, ὅστις ἄνευ τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως βαίνει ἐν τῇ σκοτίᾳ καὶ προσκρούει ἄνευ διεξόδου καὶ μάτην ζητεῖ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἐσωτερικὴν ἐπανάπαυσιν· ἐνῷ διὰ τῆς εὐσεβείας καὶ ὁ ἐσωτερικὸς ἄνθρωπος ἐναρμονίζεται καὶ τὴν ὁδόν του γνωρίζει καὶ τὸ θάρρος του διατηρεῖ καὶ τοὺς ποικίλους σκοποὺς τοῦ καθόλου βίου του πραγματοποιεῖ μετὰ εὐδοκιμήσεως ἀγνώστου εἰς τοὺς ἀθέους, ἀλλὰ καὶ ἐν γένει εἰς τοὺς ἄνευ Χριστοῦ ζῶντας.

Τοιουτοτρόπως ἡ περὶ Θεοῦ τελειοτέρα γνῶσις εἶναι ἡ διὰ τοῦ Χριστοῦ· διότι αὕτη δίδει τὴν περὶ αὐτοῦ πληροφορίαν καὶ διὰ τῆς διανοίας καὶ διὰ τῆς καρδίας καὶ διὰ τοῦ ἀτομικοῦ, τοῦ οἰκογενειακοῦ καὶ τοῦ κοινωνικοῦ βίου. Καὶ ἐπὶ τῆς θέσεως ταύτης διὰ λαμπρᾶς ἀναπτύξεως ἐστήριξεν ὁ μέγας ἄγγλος πολιτευτὴς καὶ σήμερον ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν Ὑπουργός, ὁ Μπάλφουρ, πολύκροτον αὐτοῦ βιβλίον ἐπιγραφόμενον «*Τὰ θεμέλια τῆς πίστεως*».

Ὁ σύγχρονος κόσμος ἀντιλαμβάνεται καλῶς τὰ ὑπέροχα καὶ εὐεργετικὰ ταῦτα πλεονεκτήματα τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Ὄχι μόνον διότι ἐκ πείρας γνωρίζει ὅτι ὁ πιστεύων εἰς Χριστὸν ἔχει ἀνώτερα ἐφόδια ἀντοχῆς καὶ παραμυθίας ἐν τῷ σταδίῳ τῆς ζωῆς καὶ εἶναι δεκτικὸς ἀνωτέρων καὶ εὐγενεστέρων περὶ αὐτῆς ἀντιλήψεων· ὄχι μόνον διότι ἀντιλαμβάνεται ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον εἶναι ἡ ἀρίστη συμβολὴ εἰς τὴν ἐξευγένισιν τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου, ἀλλὰ καὶ διότι ὡσαύτως πείθεται ὅτι αἱ κοινωνικαὶ πρόοδοι, ἡ κοινωνικὴ συμβίωσις, ἡ τάξις,

ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἐλευθερία καὶ καθόλου ὁ ἀνθρώπινος πολιτισμὸς ἔχουν τὸν πρώτιστον παράγοντα αὐτῶν εἰς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν. Καὶ διὰ νὰ περιορισθῶ μόνον εἰς δύο λαούς, τὸν ἀγγλικὸν καὶ τὸν ἀμερικανικόν, ποῖος ἀγνοεῖ ὅτι οὗτοι ἐκδηλοῦν τὴν ἀντίληψίν των ταύτην ἀκόμη καὶ διὰ προσευχῶν, μὲ τὰς ὁποίας συνοδεύουν τὰς κοινοβουλευτικὰς συνεδριάσεις των, ὡς καὶ διὰ τῆς θρησκευτικότητος, τὴν ὁποίαν καλλιεργοῦν εἰς τὰ Πανεπιστήμιά των διὰ τοῦ ναοῦ, διὰ τῆς λειτουργίας, διὰ τοῦ κηρύγματος;

Οἱ Ἕλληνες ὑπήρξαμεν ἐξ ὅλων τῶν ἐθνῶν οἱ πρῶτοι καλλιεργηταὶ καὶ εἰσηγηταὶ τῆς ἀνωτέρας περὶ Θεοῦ γνώσεως διὰ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως. Τὴν δόξαν ταύτην ἂς μὴ τὴν λησμονήσωμεν. Μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἐπίσημοι καὶ ἰδιῶται, λαὸς καὶ κλῆρος ἂς προσπαθήσωμεν νὰ διακριθῶμεν εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς πίστεως ταύτης. Τὸ καθῆκον εἶναι ἱερώτατον, ἀλλὰ καὶ τίποτε δὲν δύναται νὰ εἶναι τόσον συμφέρον καὶ εὐεργετικὸν εἰς τὴν ἐξυγίανσιν τῆς ὅλης ἀτομικῆς, οἰκογενειακῆς, κοινωνικῆς καὶ ἐθνικῆς μας ζωῆς.

ΔΟΞΑ ΘΕΩ

Δόξα Θεῷ! Καθ᾽ ἃς ἡμέρας ἁπανταχόθεν τῶν μετώπων τοῦ παγκοσμίου ἀγῶνος ἀναβαίνουσι χαρμόσυνοι αἱ ἰαχαὶ τῆς νίκης τῶν ἀκαταβλήτων προμάχων τῶν χριστιανικῶν ἰδεωδῶν· καθ᾽ ἃς ἡμέρας ὁ τευτονικὸς Τιτὰν τῆς κεντρικῆς Εὐρώπης καὶ οἱ δορυφόροι αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ αἰσθάνονται σαλευόμενον ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν τὸ ἔδαφος· καθ᾽ ἃς ἡμέρας ὑπὸ τὸ ἀδιάλειπτον σφυροκόπημα τῶν γενναίων προμάχων τῆς ἐλευθερίας ὁ σχεδιάσας τὴν εἰς ἑαυτὸν ὑποδούλωσιν τῆς Οἰκουμένης γερμανικὸς πολύπους συμμαζεύει ἐκ τοῦ γαλλικοῦ ἐδάφους τοὺς πλοκάμους αὐτοῦ· καθ᾽ ἃς ἡμέρας ἐνταῦθα, ἐν τῇ Βαλκανικῇ, οἱ υἱοὶ τῆς Ἑλλάδος ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν Σέρβων καὶ τῶν Γάλλων, Ἄγγλων καὶ Ἰταλῶν συμμάχων καταφέρουσι κατὰ τῶν διαβοήτων Πρώσσων τῆς Ἀνατολῆς τὸ καίριον ἴσως πλῆγμα τῆς ἐκμηδενίσεως, νέα μεγάλα καὶ χαρμόσυνα ἀγγέλματα ἔρχονται ἐξ Ἀνατολῶν, ἐκ τῶν τόπων ἐν οἷς πρὸ 19 αἰώνων περιεπάτησεν ὁ

Θεάνθρωπος κήρυξ τῆς ἀδεφότητος καὶ ἰσότητος τῶν ἀτόμων καὶ τῶν λαῶν.

Δόξα Θεῷ! Διὰ νίκης μεγάλης καὶ κρισίμου παρὰ τὴν ἀρχαίαν Σαμάρειαν οἱ Βρεττανοὶ τοῦ στρατηγοῦ Ἄλλεμπυ ἐξεμηδένισαν σχεδὸν τελείως τὴν ἐν Παλαιστίνῃ τουρκικὴν δύναμιν· τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ἑστὼς ἐν τῷ τόπῳ τῷ ἁγίῳ ἀπὸ δέκα καὶ τριῶν σχεδὸν ἑκατονταετηρίδων καὶ βεβηλοῦν τὰ ἐδάφη ἅτινα ἡγίασαν εἰς τὸ διηνεκὲς οἱ πόδες τοῦ Λυτρωτοῦ, καὶ μιαῖνον διὰ τῆς ἀνοσίου παρουσίας του καὶ τῆς δυσώδους πνοῆς του τὰ ἁγιώτατα τοῦ Χριστιανισμοῦ σεβάσματα, ἐξεβλήθη σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου τῆς ἡγιασμένης Γῆς· καὶ νῦν, χάριτι θείᾳ, οἱ τόποι, ἐν οἷς διήνυσε τὸν δημόσιον Αὐτοῦ βίον ὁ Θεάνθρωπος κηρύττων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ αἱ γελόεσσαι ἀκταὶ τῆς Τιβεριάδος καὶ οἱ χαρίεντες ἀγροὶ καὶ κῆποι τῆς Γαλιλαίας, ἐν οἷς διῆλθεν Ἐκεῖνος τὴν νεότητα Αὐτοῦ, καὶ ἐν οἷς κατὰ τοὺς ζοφεροὺς χρόνους τῆς ἀπεράντου νυκτὸς τῆς δουλοσύνης ὁ μεγαλομάρτυς Ἑλληνισμός, ὥς τις ἐντρολοδόχος τοῦ Θεοῦ, παρέμεινεν ἀκατάβλητος θεματοφύλαξ τῆς ἱερᾶς παρακαταθήκης, αἴρων διαρκῶς ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ ἀγογγύστως τὸν σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου, ἀφωσιωμένη ἑστιὰς διατηροῦσα ἀκοίμητον τὸ ἱερὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ πῦρ ἐν τῇ ἀρχικῇ αὐτοῦ ἑστίᾳ, σκιρτῶσιν ἐξ ἀγαλλιάσεως ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς σημαίας τοῦ Σταυροῦ ἀνεμιζομένης νικηφόρου ὑπὸ τὸν κυανοῦν αὐτῶν οὐρανόν.

Δόξα Θεῷ! Ἡ ἰδιαιτέρα Πατρὶς τοῦ παγκοσμίου Ἐλευθερωτοῦ εἶναι ἤδη πᾶσα ἠλευθερωμένη· σημεῖον εὐλογίας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὸν ἀγῶνα τῶν προμάχων τῆς δικαιοσύνης, ἰσότητος καὶ ἀδελφότητος τῶν ἀνθρώπων, προμήνυμα ἀσφαλὲς τῆς πλήρους καὶ ὁριστικῆς αὐτῶν κατισχύσεως, τῆς καταλύσεως πάσης πολιτικῆς δουλείας ὡς ἀποτελούσης ἀναχρονισμὸν καὶ ἄρνησιν τοῦ ἰδεώδους τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, κα᾿ τῆς συντριβῆς πάσης ἀπολυταρχίας, ἵνα ἡ Ἀνθρωπότης δυνηθῇ νὰ βαδίσῃ ἀπερίσπαστος ἐφεξῆς τὴν πρὸς τὴν πρόοδον καὶ τὴν τελειοποίησιν αὐτῆς καλλιστέφανον ὁδόν.

Χ. Ι. Π.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΦΥΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΩΝ ΑΓ. ΓΡΑΦΩΝ

Α΄

Πολλοὶ διαπρεπεῖς ἔκ τε τῶν εὐρωπαίων καὶ τῶν ὁμογενῶν ἄνδρες τὰ περισωθέντα ἱερὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ περιέγραψαν μνημεῖα, τῶν ὁποίων τὸ ἀναμφήριστον κῦρος διὰ τῶν θείων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀποδεικνύεται Γραφῶν, ὡς καὶ διὰ τῶν μαρτυριῶν τῶν θεοπνεύστων τῆς Ἐκκλησίας πατέρων. Ἡ μελέτη ὅθεν τῶν Ἁγ. Γραφῶν τὰ μέγιστα συνετελεῖ εἰς τὴν διαλεύκανσιν καὶ ἐξακρίβωσιν πολλῶν ἐνδιαφερόντων τὴν θρησκείαν μας ζητημάτων, ἀλλ᾽ ὅπως ἡ μελέτη αὕτη ἀποβῇ καρποφόρος, δέον πᾶσα λέξις τοῦ κειμένου νὰ κατανοηθῇ προσηκόντως καὶ ἡ ἐμπρέπουσα αὐτῇ νὰ καθορισθῇ σημασία. Ἀρχαιολόγοι, ἱστορικοί, περιηγηταὶ περίβλεπτον ἐν τῇ χορείᾳ τῶν λογίων κατέχοντες θέσιν, ἠσχολήθησαν ἕκαστος ἐν τῷ κύκλῳ τῶν γνώσεών του, σαφῆ καὶ καθαρὰν νὰ δώσωσιν ἐξήγησιν τῶν ποικίλων τῆς ἱερᾶς Γραφῆς χωρίων, ἐν οἷς ἀπαντῶσι πολλάκις λέξεις καὶ φράσεις ἐκ πρώτης ὄψεως ἀκατάληπτοι, ὧν ἡ πραγματικὴ ἔννοια δὲν ἀνευρίσκεται παρὰ διὰ τῆς συνδρομῆς μιᾶς ἢ καὶ πλειοτέρων ἐκ τῶν γνωστῶν σήμερον ἐπιστημῶν. Ἐντὸς τῶν σεπτῶν τούτων τῆς πίστεώς μας κειμηλίων ἀναφέρονται πολλαχοῦ καὶ παντοίων εἰδῶν φυτά, τῶν ὁποίων οὐδεὶς ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐφρόντισε νὰ καθορίσῃ τὸ εἶδος, νὰ περιγράψῃ τὰς ἰδιότητας καὶ νὰ κατατάξῃ ἕκαστον αὐτῶν εἰς τὴν ἁρμόζουσαν τάξιν συμφώνως πρὸς τὸν σχηματισμὸν τῶν ἐξ ὧν ἀποτελεῖται ὀργάνων, ἐπαγωγὸν καὶ ὠφέλιμον παρέχων οὕτω ἐνασχόλησιν παντὶ τῷ βουλομένῳ νὰ ἐντρυφήσῃ εἰς τὴν μελέτην οὐ μόνον τῶν χειροποιήτων τῆς ἀνθρωπίνης τέχνης ἔργων, ἀλλὰ καὶ τῶν θείων δημιουργημάτων, πρὸ τῆς μεγαλοπρεπείας καὶ τελειότητος τῶν ὁποίων οὐδεὶς ὁ μὴ ὑπὸ ἀπείρου πρὸς τὸν Πλάστην κυριευόμενος σεβασμοῦ, τὴν ἀπεριόριστον αὐτοῦ ἀποκαλύπτοντα ἐν τοῖς ἔργοις του σοφίαν καὶ δύναμιν!

Τὴν ἔλλειψιν τοιούτου βοηθήματος διὰ τοὺς σπουδάζοντας τὰς Γραφὰς ἐπιθυμῶν κατὰ τὸ ἐφικτόν μοι νὰ ἀναπληρώσω, ἀνεδέχθην νὰ περιγράψω ὅσον οἷόν τε πληρέστερον τὰ εἰς τὰ ἱερὰ ἡμῶν βιβλία μνημονευόμενα φυτὰ καὶ νὰ θέσω οὕτω ὑπὸ τὰ βλέμματα τοῦ

ἀναγνώστου ὅσας πληροφορίας ἠδυνήθην ἐκ διαφόρων νὰ ἀρυσθῶ ἀξιοπίστων πηγῶν, νὰ ἐκθέσω δὲ πρὸς τούτοις τὰς διαφόρους ἑρμηνείας, δι' ὧν τινες ἀπεπειράθησαν νὰ προσδιορίσωσι τὴν ἀληθῆ σημασίαν τῶν ὀνομάτων τῶν διδομένων εἰς τὰ φυτά, τὰ ἀναφερόμενα ἔν τε τῇ παλαιᾷ καὶ καινῇ Διαθήκῃ.

Ὅπως ἀκριβῶς ἀναπαραστήσωσι τοὺς χαρακτῆρας τῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Ἑβραίων χλωρίδος, εἰδικοὶ περὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιστήμονες ἠρκέσθησαν νὰ μελετήσωσιν ὅσα παρατηροῦνται ἤδη φυτὰ ἐπὶ τῶν τόπων ἐν οἷς διεδραματίσθησαν τὰ ποικίλα τῶν Γραφῶν συμβεβηκότα καὶ ἐκ τῆς ὑπάρξεως, τῆς ἀφθονίας ἢ τῆς σπάνεως αὐτῶν προσεπάθησαν νὰ χαρακτηρίσωσι τὴν ἄλλοτε τὴν ἁγ. Γῆν ἐξωραΐζουσαν βλάστησιν. Ἡ τοιαύτη ὅμως μέθοδος δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀνεπαρκὴς καὶ ἰδίως ἐστερημένη τῆς ἀπαιτουμένης ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας, διότι μόνη ἡ ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ ἀπόστασις τόπου τινός, τὸ ἐν γένει κλίμα αὐτοῦ, ἡ γεωλογικὴ σύστασις τοῦ ἐδάφους του, δὲν ἀρκοῦσιν εἰς πᾶσαν ἐποχὴν νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς βάσεις ἐπὶ τῶν ὁποίων νὰ στηριχθῇ ὁ μέλλων νὰ ἐνδιατρίψῃ ἐπὶ τῆς μελέτης τῶν ἄλλοτε εὐδοκίμως ἀναφυέντων ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ φυτῶν.

Τὸ κλίμα ὡς καὶ τὸ ἔδαφος μεταβάλλονται ἐκ διαφόρων περιστατικῶν. Ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς μεταμορφοῦται ἐκ τῆς ἐπ' αὐτῆς ἀδιαλείπτου ἐνεργείας τῶν ὑδάτων, τῆς αἰφνιδίου ἐμφανίσεως ἡφαιστείων, τῶν κατὰ καιροὺς μαστιζουσῶν τὴν ἀνθρωπότητα θεομηνιῶν καὶ ἐξ ἄλλων φυσικῶν φαινομένων. Τὸ κλίμα σὺν τῷ χρόνῳ καὶ αὐτὸ ἀλλοιοῦται διὰ τῆς ἐπεκτάσεως ἢ τῆς ἐλαττώσεως τῆς καλλιεργείας, τῆς ἀποξηράνσεως ἢ τῆς ὑπάρξεως τῶν τελμάτων, τῆς ἀποψιλώσεως ἢ τῆς ἀναδασώσεως τῶν ὀρέων, τοῦ πυκνοῦ ἢ ἀραιοῦ συνοικισμοῦ τῶν διαφόρων τόπων καὶ δι' αὐτῆς ἔτι τῆς βαθμιαίας ἀποψυχράνσεως τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἡμετέρου πλανήτου. Ἐκ τούτων ἕπεται ὅτι καὶ τὸ ἔδαφος τῆς Παλαιστίνης ὡς καὶ τὸ κλίμα αὐτῆς δὲν διετηρήθησαν μέχρι σήμερον τοιαῦτα ὁποῖα ἦσαν πρὸ δύο χιλιάδων ἐτῶν. Τότε ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Θεοῦ «ἔρρεε γάλα καὶ μέλι», ἕκαστος Ἰσραηλίτης ἀνεπαύετο «ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς ἀμπέλου του ἢ τῆς συκῆς του», σήμερον ὅμως αὐχμηραὶ καὶ ἀμμώδεις ἔρημοι, ἐπιβλαβῆ δὲ καὶ νοσογόνα ἕλη ἀντικατέστησαν τὰ ἄφθονα τοῦ Βοὸζ γεννήματα καὶ τὴν ἄμπελον τοῦ Νεβώθ. Ἡ προφητεία τοῦ Ἱερε-

μίου ἐξεπληρώθη (Ἱερεμ. ΜΗ΄ 33). Ὁ σκηνίτης καὶ φιλοπόλεμος Ἄραψ διεδέχθη τὸν πάλαι φιλόπονον καὶ φιλήσυχον καλλιεργητήν. Ἴσως αἱ ἐπιδρομαὶ καὶ οἱ πόλεμοι ἀλλὰ καὶ ἡ ἐλάττωσις τῆς γονιμότητος τοῦ ἐδάφους διὰ παρατεταμένης καλλιεργείας εἰς τὴν τοιαύτην συνετέλεσαν μεταβολήν. Ἡ γεωργία εἰσάγει φυτὰ τὰ ὁποῖα ἐξαφανίζονται ἢ παραχωροῦσιν εἰς ἄλλα τὴν θέσιν των ἅμα ὡς ἀρχίσῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς ἄλλα νὰ ἐπιδίδεται ἔργα. Ρίψατε τὸ βλέμμα ἐπὶ ἀγροῦ χέρσου, πλῆθος ἐν αὐτῷ θέλετε παρατηρήσῃ αὐτοφυῶν φυτῶν, τὰ ὁποῖα ἐκλείπουσι διὰ τῆς καλλιεργείας. Ἡ πρώην δι᾽ ἀκανθῶν καὶ τριβόλων καλυπτομένη γῆ ἄλλης φύσεως παράγει χόρτα, ὅταν ὁ γεωργὸς διὰ χρησίμων τὴν στολίσῃ φυτειῶν.

Δὲν εἶναι ὅθεν δυνατὸν ἐκ τῆς παρατηρήσεως τῆς σημερινῆς τῆς Παλαιστίνης χλωρίδος νὰ ἀνέλθωμεν εἰς τὸν ἀκριβῆ προσδιορισμὸν τοῦ εἴδους καὶ τῶν ὀνομάτων τῶν παρὰ τοῖς τότε Ἰσραηλίταις γνωστῶν φυτῶν.

Τὸ ἑβραϊκὸν κείμενον μικρὰ μᾶς παρέχει ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου βοηθήματα οὐ μόνον ἕνεκα τῶν ἀσημάντων λεπτομερειῶν ἃς δίδει ἐπὶ τῶν ἀναφερομένων ἐν αὐτῷ φυτῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν παντελῆ ἔλλειψιν ἐν τῇ ἑβραϊκῇ γλώσσῃ ἑτέρων ἐπιστημονικῶν ἢ φιλολογικῶν ἔργων ἐκτὸς τῆς ἁγ. Γραφῆς. Ἡ γλῶσσα τῆς παλαιᾶς Διαθήκης δὲν ἔχει ὡς ἡ λατινικὴ καὶ ἡ ἑλληνικὴ πλοῦτον συγγραμμάτων, ἐν οἷς νὰ ἀπαντῶσιν αἱ αὐταὶ λέξεις συνοδευόμεναι ὑπὸ περιγραφῶν ἢ ἐπεξηγήσεων, δι᾽ ὧν νὰ ἐπιτρέπηται ἡ μετὰ θετικότητος ἢ τοὐλάχιστον ἡ κατὰ προσέγγισιν περιγραφὴ τῶν δι᾽ ἑβραϊκῶν λέξεων ἀναφερομένων φυτῶν. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἡ μᾶλλον ἀρχαία τῆς παλ. Διαθήκης μετάφρασις εἰς ξένην γλῶσσαν δύναται νὰ διαχύσῃ φῶς ἐπὶ τοιούτων ζητημάτων καὶ ὡς πολύτιμος νὰ χρησιμεύσῃ σύμβουλος εἰς τὸν θέλοντα μετ᾽ ἐνδιαφέροντος καὶ προσοχῆς νὰ ἐρευνήσῃ καὶ νὰ διασαφηνίσῃ τὴν ἔννοιαν τῶν ἐν ταῖς Γραφαῖς ἐγκατεσπαρμένων σκοτεινῶν λέξεων. Ὡς τοιαύτης φύσεως κειμήλιον, μ᾽ ὅλην τὴν ἐπικρατοῦσαν ἀβεβαιότητα ἐπὶ τῆς ἀκριβοῦς τῆς ἐκτελέσεώς της χρονολογίας, ἔχομεν τὴν ἑλληνικὴν μετάφρασιν, τὴν λεγομένην τῶν ἑβδομήκοντα. Αὕτη κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἶχεν ἀποπερατωθῆ τοὐλάχιστον ἕνα καὶ ἥμισυν αἰῶνα πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐν Παλαιστίνῃ ἡ καλλιέργεια ἤκμαζε τότε καὶ τὰ ἐπὶ τῶν

ἀγρῶν της βλαστάνοντα φυτὰ θὰ ἦσαν βεβαίως ὅμοια μὲ τὰ ἐν ταῖς Γραφαῖς ἀναφερόμενα.

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΕΛΛΗΝΑΣ

Ἀναδημοσιεύομεν ἐνταῦθα ἐκ τοῦ ὀργάνου τῶν ἐν Γαλλίᾳ Ἑλλήνων «Νέου Κόσμου» τῶν Παρισίων (5/18 Αὐγούστου) τὴν ὁμιλίαν, τὴν ὁποίαν ὁ Παν. Μητροπολίτης Ἀθηνῶν κ. Μελέτιος ἀπέτεινε πρὸς τὸ πυκνότατον ἐκκλησίασμα κατὰ τὴν ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγ. Στεφάνου, ἐν Παρισίοις, ὑπ' αὐτοῦ τελεσθεῖσαν θείαν λειτουργίαν. Κατὰ τὴν λειτουργίαν ταύτην παρῆσαν καὶ οἱ Ἕλληνες διπλωμάται ἐν σώματι, ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Μιχαὴλ Καραμάνος, ὁ ναυτικὸς ἀκόλουθος κ. Νικ. Μπότασης, ὁ στρατηγὸς κ. Κοντογιάννης, ὁ λοχαγὸς κ. Τσάπαλος, ὁ ὑπολοχαγὸς κ. Καζούλης, ὁ κ. Γρ. Τριανταφυλλίδης, πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου τοῦ ἐν διασπορᾷ Ἑλληνισμοῦ καὶ πλεῖστοι ἄλλοι ἔγκριτοι ὁμογενεῖς.

Ὁ Παν. Μητροπολίτης εἶπεν:

«Ἐξελθὼν εἰς ποιμαντορικὴν ἐπίσκεψιν τῶν ἐν διασπορᾷ ἀγαπητῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πατρίδος τέκνων, αἰσθάνομαι σήμερον χαρὰν μεγάλην, προσευχόμενος μεθ' ἡμῶν, τῶν ἀποτελούντων τὴν ἑλληνικὴν παροικίαν τῆς ἐνδόξου πρωτευούσης τῆς ἀθανάτου Γαλλίας. Τελέσας ὑπὲρ ὑμῶν τῶν παρόντων καὶ τῶν δι' αἰτίας εὐλόγους ἀπολειφθέντων τὴν θείαν μυσταγωγίαν καὶ ἐπικαλεσάμενος ἐφ' ὑμᾶς τὰ ἐλέη τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, ἀπευθύνω ἤδη πρὸς ἡμᾶς καὶ τὸν μητρικὸν τῆς φιλτάτης Πατρίδος ἀσπασμόν».

»Πολλοὶ ἐξ ὑμῶν φιλοξενεῖσθε ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τῆς περιόδου τῆς εἰρηνικῆς ζωῆς, ἄλλοι ὅμως εὑρίσκεσθε ἐπὶ τοῦ γαλλικοῦ ἐδάφους ὡς πρόσφυγες καὶ ἤλθετε ἐδῶ, μεταστα θμεύσαντες ἐκ τοῦ ἐλευθέρου ἑλληνικοῦ ἐδάφους, ἀφοῦ εἴδετε τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους σας σφαζομένους, τοὺς συμπολίτας σας ἐκτοπιζομένους, τοὺς οἴκους σας πυρπο-

λουμένους, τὴν πατρίδα σας τῶν τέκνων της ἐρημουμένην καὶ εἰς χεῖρας ἀλλοεθνῶν παραδιδομένην.

»Αἰσθάνομαι βαθύτατα τὸν πόνον σας, ὦ δυστυχισμένοι πρόσφυγες τῶν παραλίων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἑνὸς τῶν ἀκραιφνεστέρων καὶ ἐνδοξοτέρων τμημάτων τῆς ἑλληνικῆς γῆς. Αἰσθάνομαι βαθύτατα τὸν πόνον σας, ὦ τέκνα τῆς ἐνδόξου Ἰωνίας, καὶ ἔρχομαι εἰς τὴν ξένην αὐτήν, ἀλλὰ καὶ συγχρόνως φιλλεληνικὴν χώραν, φέρων εἰς τὴν πονεμένην καρδίαν σας ὡς βάλσαμον παραμυθίας τὸ θερμὸν φίλημα τῆς φιλτάτης μας Ἑλλάδος, διὰ τὴν ἀγάπην τῆς ὁποίας τὰς συμφορὰς ἐκείνας ὑπέστητε. Ἔρχομαι ν᾽ ἀσπασθῶ ἐξ ὀνόματος τῆς Ἑλλάδος καὶ σᾶς καὶ πάντας τοὺς ἐν διασπορᾷ Ἕλληνας καὶ νὰ σᾶς ἀναγγείλω ὅτι ἡ Ἑλλὰς βαδίζει πάλιν τὸν δρόμον τῆς τιμῆς καὶ τοῦ καθήκοντος, ἀγωνιζομένη τὸν ἀγῶνα τῆς ἐλευθερίας παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Γαλλίας καὶ τῶν φιλελευθέρων συμμάχων της. Πῶς ἦτο δυνατὸν ἡ Ἑλλάς, ἡ μήτηρ τῆς ἐλευθερίας, νὰ μείνῃ ἀμέτοχος καὶ τοῦ ἀγῶνος τῆς ἐλευθερίας τῶν λαῶν, ὅταν μάλιστα οἱ στόνοι καὶ αἱ κραυγαὶ τῶν σκλάβων ἀκόμη τέκνων της καλοῦσιν αὐτὴν εἰς βοήθειαν; Θὰ ἐπένθει εἰς τὸ διηνεκὲς ἡ ἐλευθερία, ἐὰν ἐπροδίδετο ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος εἰς τόσον μεγάλας στιγμάς! Θὰ ἀπέθνῃσκε διὰ παντὸς ἡ Ἑλλάς, ἐὰν ἀπηρνεῖτο τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὸν παγκόσμιον ἀγῶνά της.

»Δὲν ἦτο, ὄχι, ἑλληνικὴ ἡ χείρ, ἡ ἀποπειραθεῖσα νὰ σύρῃ τὴν Ἑλλάδα, τὴν μητέρα τῆς ἐλευθερίας, εἰς τὸ στρατόπεδον τῆς τυραννίας. Δὲν ἦτο ἑλληνικὸν τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἀπεπειράθη νὰ πτοήσῃ τοὺς Ἕλληνας μὲ τὸ φάσμα τῆς δυνάμεως τοῦ ἐχθροῦ. Δὲν ἦσαν ἑλληνικαὶ αἱ σφαῖραι, αἱ ριφθεῖσαι παρὰ τὴν Ἀκρόπολιν κατὰ τῶν ἀπογόνων τοῦ Φαβιέρου καὶ τοῦ Βύρωνος. Ὅλα αὐτὰ ἦσαν προϊόντα γερμανικῆς προελεύσεως. Ἑλληνικὴ εἶναι ἡ ἀπέχθεια πρὸς τὴν ἀπολυταρχίαν, ἡ ἀποστροφὴ πρὸς τὴν τυραννίαν, ὁ ἔρως πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, ἡ ἀγάπη τῆς θυσίας διὰ τοὺς σκλάβους, ἡ εὐγνωμοσύνη πρὸς τοὺς εὐεργέτας, ἡ πίστις εἰς τοὺς συμμάχους, τὰ κατορθώματα τοῦ Σκρᾶ καὶ τοῦ Στρυμόνος.

»Παύσατε, ὦ Ἕλληνες τῆς διασπορᾶς, νὰ θρηνῆτε διὰ τὴν ἀδοξίαν τῆς πατρίδος σας. Ἦτο ἁπλοῦν παραστράτημα ὑπὸ τὴν πίεσιν δυνάμεως ἰσχυρᾶς. Θὰ ἔλεγον μάλιστα, ὅτι καὶ τὸ παραστράτημα

ἐκεῖνο συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ ἐκδηλωθῇ εὐχερέστερον ἡ φύσις τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς. Διότι, ἐνῷ ἔθνος μέγα καὶ ἰσχυρόν, ἡ Ρωσία, τὴν ἰδίαν ὑποστᾶσα ἐπιβουλήν, ἡττήθη, ἡ μικρὰ Ἑλλὰς ἐξῆλθε νικήτρια. Ὀλίγον ἀκόμη, καὶ τὰ παλληκάρια μας, ὑπερπηδῶντα τὴν Ροδόπην, θὰ ὑπομνήσωσιν εἰς τὸν κόσμον ὅτι ὁ ἀγὼν τῶν γιγαντομάχων τοῦ 1821 συνεχίζεται ἐπιτυχῶς ὑπὸ τῶν ἐγγόνων των. Ἐν τῷ μεταξὺ χειροκροτεῖτε μὲ ὅλην τὴν δύναμίν σας τοὺς νικητὰς τοῦ Μάρνη καὶ τοῦ Σοασών. Βοᾶτε εἰς ὕψος τὴν δόξαν τῶν σωτήρων τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνθρωπότητος».

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ λόγου του ὁ Παν. Μητροπολίτης, ἐξερχόμενος τοῦ ναοῦ, ἐστράφη πρὸς τοὺς εἰς τὴν ὁδὸν Georges Bizet συνηγμένους Ἕλληνας ἐργάτας καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Ὁ κ. Βενιζέλος μὲ παρεκάλεσε νὰ σᾶς εἰπῶ, Ἕλληνες ἐργάται, ὅτι θεωρεῖ τὴν εἰς τὰ ἐργοστάσια τῆς Γαλλίας ὑπηρεσίαν σας ἰσοδύναμον μὲ τὴν στρατιωτικήν σας θητείαν. Ἐργάζεσθε ὅθεν μετὰ ζήλου καὶ αὐταπαρνήσεως εἰς τὰ ἐργοστάσια τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης καὶ ἐστὲ βέβαιοι ὅτι ἐκτελεῖτε τὸ καθῆκόν σας, ὡς νὰ εὑρίσκεσθε εἰς τὸ Μακεδονικὸν μέτωπον».

ΘΕΟΣ ΛΥΤΡΩΤΗΣ

Α΄. Η ΠΡΩΤΗ ΕΠΑΓΓΕΛΙΑ

β΄) Ἡ προφητεία τῶν Ἰουδαίων.

Β΄.

Ἀλλ᾽ ὅμως λαόν, ὅστις ἀπ᾽ αὐτῆς τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ ἐσταδιοδρόμησε δι᾽ ἀκαταβλήτων μεσοτοίχων διακεκριμένος οὐ μόνον ἀπὸ τῶν ἔξω ἀλλὰ καὶ ἐσωτερικῶς εἰς δώδεκα φυλάς, ὥστε νὰ ἀποτελῇ τὸν οὐσιωδέστατον αὐτοῦ χαρακτῆρα ἡ διάκρισις αὕτη· λαὸν ὅστις οἱονεὶ ἐμφύτως ἐδίωκε μετ᾽ ἀπληστίας πρωτοφανοῦς τὸ ἴδιον ἢ τὸ οἰκογενειακὸν ἢ τὸ φυλετικὸν συμφέρον· λαὸν εὐεπιφορώτατον πρὸς μεταβολὴν καὶ κατ᾽ ἐξοχὴν ἀπείθαρχον, μόνον σιδηρᾶ χεὶρ ἠδύνατο νὰ κρατῇ ἡνωμένον καὶ τοῦτο πρὸς καιρόν· πᾶσα ἄλλη προσπάθεια πρὸς στήριξιν τῆς ἐθνικῆς ἑνότητος ἐπὶ τοῦ εὐρυτάτου ἐθνικοῦ συμ-

νερχόμενον μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Τύρου κατ᾿ αὐτῶν, ἐξελθόντες ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἀρχιερέως εἰς ὑποδοχὴν καὶ εἰσαγαγόντες αὐτὸν εἰς τὸν Ναὸν καὶ ἐπιδείξαντες αὐτῷ τὴν περὶ καταχτήσεως τῆς Ἀσίας ὑπ᾿ αὐτοῦ προφητείαν τοῦ Δανιήλ, ἀλλὰ καὶ ἐπέτυχον παρ᾿ αὐτοῦ ἐπίσημον κύρωσιν τῆς αὐθυπαρξίας καὶ τοῦ κατὰ τὰ πάτρια πολιτεύεσθαι.

Ὅθεν ἀφείθησαν καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀνενόχλητοι οἱ Ἰουδαῖοι ἐν τῇ θεοκρατικῇ αὐτοδιοικήσει αὐτῶν ὡς διεμορφώθη αὕτη ἀπὸ τῆς ἐκ τῆς μετοικεσίας ἐπανόδου, πάντως δ᾿ ἐγεύσαντο ἀφθονώτερον ἢ ἐπὶ τῆς περσοκρατίας τῶν ἐκ τῆς ἐλευθερίας ἀγαθῶν καὶ ἀπέλαυσαν πλουσιοπαρόχως τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, τοῦ ὅλῳ τῷ θυλάκῳ διασπειρομένου ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ἐκπολιτιστοῦ ἀνὰ τὴν Ἀσίαν πᾶσαν.

ΜΙΚΡΑ ΑΡΘΡΑ

Ὁ λύχνος ἐπὶ τὴν λυχνίαν.

«Μήτι ὁ λύχνος ἔρχεται, ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῇ;»
(Μάρκ. δ´ 21).

Ἡ ἀναγεννηθεῖσα συνείδησίς σου, ἡ χριστιανική σου καρδία εἶναι τὸ φῶς, τὸ ὁποῖον ἤναψεν ὁ Θεός, τὸ ὁποῖον διατηρεῖ ἐντός σου. Βαδίζεις ὑπὸ τὴν λάμψιν του, εὐχαριστεῖσαι ἐκ τῶν ἀκτίνων του.

Ἀλλὰ διατί νὰ θέτῃς τὸν λύχνον τοῦτον ὑπὸ τὸν μόδιον; Διατί νὰ κρύπτῃς τὸν λύχνον; Ἐντρέπεσαι νὰ εἶσαι ἄνθρωπος εὐθύς, πιστός; Κρύπτεταί τις μόνον, ὅταν πράττῃ τὸ κακόν. Εἶναι κακὸν τὸ νὰ εἶναί τις ἐνάρετος, νὰ λατρεύῃ τὸν Θεόν, νὰ κηρύττεται ὑπὲρ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ;

Πόσον εἴμεθα δειλοί, ἀχάριστοι! Ὁ Θεὸς πράγματι ἔδωσεν εἰς ἡμᾶς τὴν λάμψιν ταύτην δι᾿ ἑαυτοὺς ἀναμφιβόλως, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς ἄλλους ἐπίσης, διὰ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας ἡμῶν, διὰ τοὺς φίλους, δι᾿ ἐκείνους, οἵτινες εἶναι πέριξ ἡμῶν. Ὁ φόβος ὅμως διὰ τὴν γνώμην τῶν ἄλλων ἢ ἡ πλήρης ἐγωϊσμοῦ ἀδιαφορία γίνονται ἡ αἰτία ὅπως κρύπτωμεν τὴν λάμψιν ταύτην ὑπὸ τὸν μόδιον.

Ἀπὸ σήμερον, διὰ νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν τάξιν, ἂς τακτοποιήσωμεν τὰ πάντα· ἕκαστον πρᾶγμα εἰς τὴν θέσιν του καὶ ἡ θέσις τοῦ λύχνου εἶναι ἐπὶ τὴν λυχνίαν (λυχνοστάτην).

Μὴ φοβεῖσαι νὰ φαίνεσαι ὅ τι πράγματι εἶσαι, ὅ τι πρέπει νὰ εἶσαι. Μὴ κρύπτῃς τὴν πίστιν σου, τὸ συναίσθημα τοῦ καθήκοντος.

Πήγαινε εἰς τὴν λειτουργίαν φανερά, ὑπερασπίζου φανερὰ τὸ δίκαιον· προσευχήθητι, ἂν εἶναι ἀνάγκη, ἐνώπιον πάντων. Θέσον τέλος τὸν λύχνον ἐπὶ τὸν λυχνοστάτην.

Πρᾶξον τοῦτο χάριν σοῦ, διὰ νὰ ἐπανέλθῃς εἰς τὴν πρώτην σου κατάστασιν· χάριν τῶν ἄλλων, διὰ νὰ παύσωσι νὰ βαδίζωσιν εἰς τὸ σκότος· χάριν τοῦ Θεοῦ, χάριν τοῦ Χριστοῦ, ὅπως ἡ δόξα Αὐτοῦ φανερωθῇ.

Ὅταν θέτῃς τὸν λύχνον σου ἐπὶ τὸν λυχνοστάτην, ἰδοὺ πῶς λάμπει τώρα μὲ ὅλως νέαν λάμψιν καὶ ἡ πρὸς τὰ πρόσω πορεία σου θὰ εἶναι πλέον διπλὰ χαρμόσυνος, διπλὰ εὐλογημένη.

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ) Ε. Α. Κ.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐκκλησιαστικά.

Ἐκ Παρισίων τηλεγραφοῦσιν ὅτι, κατ᾿ εἰδήσεις ἐκ ΚΠόλεως, ὁ Ὑπουργὸς τῶν θρησκευμάτων ἐν Τουρκίᾳ ἠξίωσε παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ὅπως διαμαρτυρηθῇ διὰ τὴν ἀνάμιξιν τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν εἰς τὰ τῆς ἐν Ἀμερικῇ καὶ Εὐρώπῃ ὀρθοδόξου ἑλληνικῆς Διασπορᾶς, ὡς ὑπαγομένης δῆθεν εἰς τὴν ἐκκλησιαστ. δικαιοδοσίαν τῆς ὑπὸ τὴν ὀθωμανικὴν Κυβέρνησιν τελούσης Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ κατὰ μέν τινας ἀνταποκριτὰς ὁ Οἰκουμεν. Πατριάρχης κ. Γερμανὸς ἀπαντῶν εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην ἐδήλωσεν ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς Διασπορᾶς ἐκκλησιαστ. δικαιοδοσία τοῦ Οἰκουμεν. Πατριαρχείου ἀπὸ δεκαετίας ἤδη ἐξεχωρήθη δι᾿ εἰδικοῦ Τόμου εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος συνεπείᾳ ἀνωμαλιῶν καὶ συγχύσεων ἐπισυμβαινουσῶν κατὰ τὸν διορισμὸν ἱερέων καὶ ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων εἰς τὰς ἐκκλησίας τοῦ ἐξωτερικοῦ, αἵτινες ἔκτοτε αὐτοδικαίως ὑπάγονται ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅτι δέ, συνεπῶς, οὐδὲν δικαίωμα ἀναμίξεως καὶ διαμαρτυρίας κέκτηται πλέον τὸ Οἰκουμ. Πατριαρχεῖον· κατὰ δ᾿ ἄλλους ὁ Οἰκουμ. Πατριάρχης «ἀνίκανος εἰς οἱανδήποτε ἀντίστασιν ἐκ τοῦ γήρατος καὶ τοῦ περιβάλλοντος αὐτοῦ, συγκατετέθη νὰ ὑπογράψῃ ἀνακοίνωσιν δηλοῦσαν, ὅτι ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν δὲν ἀντιπροσωπεύει τὸν ὑπόδουλον Ἑλληνισμόν, ὅτι δὲ αἱ ἐνέργειαί του διὰ τὰ ἐκκλησια-

στικὰ ἐν Ἀμερικῇ πράγματα εἶναι ἀντικανονικαί, ὡς προσκρούουσαι εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου».

Καὶ ἀγνοοῦμεν μὲν ποία ἐκ τῶν δύο εἰδήσεων εἶναι ἡ αὐθεντική, ἐν ᾗ ὅμως περιπτώσει ἀκριβὴς εἶναι ἡ δευτέρα, ἁπλῶς θὰ παρατηρήσωμεν ὅτι καὶ κατὰ τὴν παροῦσαν ἐποχὴν ἐπαναλαμβάνεται ἡ κατὰ τὴν ἔκρηξιν τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ἀσκηθεῖσα ἐπὶ τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου Ε′ πίεσις τῆς Τουρκίας, ἐξαναγκασάσης αὐτὸν νὰ ἀφορίσῃ δημοσίᾳ τοὺς ἀπὸ τῆς τυραννούσης κυριάρχου δυνάμεως ἀποστατήσαντας ὀρθοδόξους Ἕλληνας.

Ποιμαντικὴ ἐγκύκλιος. — Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Σεβαστιανὸς ἀπέλυσεν ἐπ᾿ ἐσχάτων πρὸς τὸ ποίμνιον αὐτοῦ ἐγκύκλιον, δι᾿ ἧς ἀποτρέπει τοὺς πιστοὺς ἀπὸ τῶν τρυφῶν καὶ τῶν ἀπολαύσεων, ἃς ἐπιδιώκοντες οὔτε εἰς τοὺς ναοὺς μεταβαίνουσι πρὸς κοινὴν προσευχήν, καὶ κατὰ τοῦ Θεοῦ γογγύζουσι διὰ τὰς θεόθεν ἐξαπολυομένας κατὰ τῶν ἁμαρτανόντων πληγάς. «Τί ἐκέρδησε—λέγει— ὁ πλούσιος ἐκεῖνος, ὁ καθ᾿ ἡμέραν εὐφραινόμενος μὲν λαμπρῶς, ἀλλὰ τοῦ ὁποίου τὴν ψυχὴν ἔγραψαν εἰς τὸ βιβλίον των οἱ δαίμονες; Καὶ τί ἔχασεν ἐπὶ τέλους ὁ πτωχὸς Λάζαρος, ὅστις ἀποθανὼν μετέβη διὰ τῶν χειρῶν τῶν ἀγγέλων εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ; Τί ἐκέρδησας τρώγων καὶ πίνων καὶ φουσκώνων τὰς φλέβας σου μὲ αἷμα ὡς αἱ βδέλλαι, καὶ τί ἔχασες ἂν μετὰ καρτερίας καὶ ὑπομονῆς δοξάζῃς τὸν Θεὸν δι᾿ ὅσα σοῦ συμβαίνουσι;... Ἠρημώθησαν αἱ ἐκκλησίαι καὶ ὀλίγοι οἱ λιβανιζόμενοι. Καὶ πότε; Σήμερον, ὅτε ἔπρεπε νὰ συχνάζωμεν εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ ἐν μετανοίᾳ προσευχόμενοι νὰ παρακαλῶμεν τὸν Θεὸν διὰ τὴν εὐημερίαν τῆς Πατρίδος...».

Ριζάρειος Σχολή.—Ἐν τῷ ὑπ᾿ ἀριθ. 195 φύλλῳ τῆς Ἐφημερ. τῆς Κυβερνήσεως δημοσιεύεται Βασιλικὸν διάταγμα περὶ τοῦ μέλοντος νὰ ἰσχύῃ ἀπὸ τοῦδε ὀργανισμοῦ τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, συγκείμενον ἐκ 52 ἐν ὅλῳ ἄρθρων.

ΝΕΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΑΙ

[Ὁ «Ἐκκλησ. Κήρυξ» ἀναφέρει μετὰ συντόμου κρίσεως πᾶν σύγγραμμα εἴτε μελέτημα ἐν περιοδικῷ ἢ φύλλῳ, τοῦ ὁποίου ἀντίτυπον ἀποστέλλεται πρὸς τὴν Διεύθυνσιν αὐτοῦ].

Χαριλάου Ι. Παπαϊωάννου, «Τακτικόν», ἤτοι Ἀρχιερατικὸν Εὐχολόγιον τῆς Ἐπισκοπῆς Καρπασέων καὶ Ἀμμοχώστου. (Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ «Ἐκκλησιαστ. Κήρυκος»). Ἐν Λάρνακι 1915.

Ἐκ χειρογράφου τῶν ιγ′-ιε′ αἰώνων γραφέντος μὲν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Καρπασίας, εὑρισκομένου δὲ νῦν ἐν τῇ Μητροπόλει Κιτίου, δημοσιεύεται σπουδαιότατον Εὐχολόγιον, περιέχον τὰς τελετὰς τὰς μόνας τῷ ἐπισκόπῳ προσηκούσας. Πλεῖσται διατάξεις εἶναι πληρέστεραι τῶν ἐν ταῖς μεταγενεστέραις ἐκδόσεσι τοῦ Εὐχολογίου ἀναγραφομένων, ὑπάρχουσι δὲ καὶ μεταξὺ τῶν εὐχῶν σπουδαιόταται διαφοραί. ἃς ὑποδεικνύει ὁ ἐκδότης ἐν τέλει, περιορισθεὶς μόνον εἰς τὸ ὑπ᾿ ὄψιν χειρόγραφον καὶ εἰς τὰς μεταγενεστέρας ἐκδόσεις. Ἡ ἐπιμελὴς καὶ ἀκριβὴς δημοσίευσις τοῦ μοναδικοῦ χειρογράφου τούτου δύναται νὰ χρησιμεύσῃ τὰ μάλιστα ἐν τῇ καὶ ἄλλως ἀπαραιτήτῳ ἀναθεωρήσει τοῦ Εὐχολογίου. Χ.

— Ἐν τῷ τεύχει 202 τῆς «Πινακοθήκης» ὁ κ. *Ν. Δ. Καλογερόπουλος* περατοῖ τὴν μελέτην αὐτοῦ «περὶ τοῦ ἐν Κερκύρᾳ ναοῦ τῆς Παλαιοπόλεως».

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ: Ἀθηνῶν δρχ. 10, Ἐπαρχιῶν δρχ. 12, Ἐξωτερικοῦ δρχ. 15. Ἕκαστον τεῦχος δρχ. 0.35.

Γραφεῖα ἐν τῇ ἱ. Μητροπόλει Ἀθηνῶν.

Διευθυντὴς ΧΑΡΙΛ. Ι. ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ